

ทำดี

พระอาจารย์สงบ มนฺสฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ข้อ ๓๐๐๓. เรื่อง “ไม่ใช่จิต”

กราบหลวงพ่อกับผมเดินพิจารณาปัญญาอบรมสมาธิเรื่องอาการของใจ มีความสงสัยว่า

๑. ผมพิจารณาว่า อะไรไม่ใช่จิต ไม่ใช่จิต เช่น แสงไม่ใช่จิต มันก็ปล่อย ความคิดไม่ใช่จิต ก็ปล่อย อารมณ์ไม่ใช่จิต ก็ปล่อย ปรากฏว่าสติเร็วขึ้น อยู่กับพุทโธดีขึ้น ควรปรับปรุงอย่างไรครับ

๒. ผมอ่านเจอว่า จิตส่งออกเป็นสมุทัย พุทโธไม่ใช่จิต เราส่งไปหาพุทโธ ทำไมจึงไม่เป็นสมุทัยครับ

เรียนขอความเมตตาขยายความครับ

ตอบ : สิ่งทีภาวนาๆ ถ้าคนมีอำนาจวาสนา คำว่า “มีอำนาจวาสนา” นะ ทำสิ่งใดแล้วมันมีสติสัมปชัญญะ แล้วถ้าประพฤติปฏิบัติแล้วนะ เราเป็นลูกศิษย์ของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กาลามสูตรๆ ห้ามเชื่อ ห้ามเชื่อ ห้ามเชื่อ มันต้องพิสูจน์ว่าเป็นจริงหรือไม่จริง

แต่วุฒิภาวะของคนที่มีอันอ่อนแอใจ มันก็ว่าจริงยิ่งกว่าจริงอีก เพราะเราทำเอง ก็เลยหลอกทั้งนั้น มันเป็นเรื่องไปไม่ได้หรอก

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป คีล สมาธิ ปัญญา คีล สมาธิ ปัญญา เวลาครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน

ทำไมต้องสมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน

เพราะว่า ถ้าไม่สมถกรรมฐานนะ มันก็คิดเอาเอง เพื่อจะไปตามแต่กิเลสมันหลอก แล้วตามกิเลสมันหลอก เห็นไหม เวลามันสามะเลเทเมา อะไรก็ถูกต้องชอบธรรมไปทั้งนั้น แต่ความ

ถูกต้องชอบธรรมนั้นให้กายออกมาเป็นพิษทั้งนั้น เวลากายออกมาเป็นพิษทั้งนั้น สิ่งที่ว่า เป็นความถูกต้องชอบธรรมทั้งนั้น เวลาปฏิบัติไปแล้วมันยังมีความทุกข์ยากทั้งนั้น แล้วมันจะถูกต้องชอบธรรมไปไหนล่ะ มันก็ถูกต้องชอบธรรมที่กิเลสมันบอกถูกต้องชอบธรรมไป

แล้วผลที่เป็นความถูกต้องชอบธรรมทำไมมันทุกข์ขนาดนี้ ทำไมไม่เป็นจริงเป็นจังขึ้นมาล่ะ ไหนว่าสุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แล้วนี่ก็ถูกต้องชอบธรรม

ไฉนมันถูกต้องชอบธรรมตามกิเลสมันหลอกมึง กิเลสของเรามันหลอกเราเอง “นี่ถูกต้องชอบธรรม ถ้าเป็นของคนอื่นผิด เป็นของเราถูก” แล้วก็ศึกษามาเยอะ ฟังมาเยอะไป

ฉะนั้นว่า สิ่งที่ว่า นั่นก็ไม่ใช่เรา นี่ก็ไม่ใช่เรา

จริงหรือ มันจริงเพราะอะไร เพราะว่าเวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ปัญญาชนๆ นะ สัทธาจริต พุทธจริต สัทธาจริตก็มีความเชื่อ ความเชื่อฝึกหัดปฏิบัติของตนขึ้นมา แต่ถ้ามีพุทธจริต มันมีสติปัญญาละ ไม่เชื่ออะไรเลย ไม่เชื่ออะไรเลย ถ้ามีสติปัญญา พอมีสติปัญญาขึ้นมา เวลาปริศนาธรรมของหลวงปู่ดูลย์ไป มันเป็นปริศนาธรรม

ถ้าธรรมๆ ธรรมที่แสดงออกมา การฟังธรรมๆ สิ่งที่เคยได้ยินได้ฟัง สิ่งที่ได้ยินได้ฟังแล้วตอกย้ำ สิ่งที่ได้ฟังแล้วมันแก้ความลังเลสงสัย ถ้าฟังแล้วจิตผ่องแผ้ว นี่อานิสงส์ของฟังธรรมๆ

ฟังธรรมๆ สิ่งที่ไม่เคยได้ยินได้ฟัง สิ่งที่ได้ยินได้ฟังแล้วก็ตอกย้ำ สิ่งที่มีมันลังเลสงสัยอยู่ ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริง ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันก็เข้าใจ พอมันเข้าใจแล้วมันผ่องแผ้ว จิตใจนี้ผ่องใส

แต่ปริศนาธรรมมันไม่ใช่อย่างนั้น ปริศนาธรรมคือให้เราใช้ปัญญา ให้เราศึกษาค้นคว้า

ฉะนั้น เวลาธรรมะของหลวงปู่ดูลย์ ธรรมะของฝ่ายมหายาน พวกเซน นั้นนะปริศนาธรรม นั้นเป็นธรรม เอ็งไปคิด ๑๐ ปียังไม่รู้เลย

แต่นี้เราเคยฟังธรรมๆ กันไป พอหลวงปู่ดูลย์ท่านเทศน์ “โธ่! เข้าใจ มันไม่ใช่จิต มันไม่ใช่เลย”

มึงรู้อะไรวะ รู้ว่ามันไม่ใช่แน่แหละ เพราะกูไม่เคยได้ยินได้ฟังมา พอกูได้ยินได้ฟังแล้วกู
ตื่นเต้น โอ้โฮ! มันกินใจเว้ย มันไม่ใช่ มันไม่ใช่

แล้วมึงรู้อะไรละ ก็รู้ว่ามันไม่ใช่แน่ไง รู้ซี้ ซี้ที่หลวงปู่คุณย่าท่านขับถ่ายทิ้งไว้ไง แล้วเราก็ไป
อ่านเข้า ไปดมกลิ่นซี้ โอ้ย! ไม่ใช่จิต ไม่ใช่จิต หอมเชียว

มันเป็นปริศนาธรรม มันใช่หรือไม่ใช่ เราต้องมาศึกษาค้นคว้า มาศึกษาค้นคว้า ใช่หรือไม่ใช่
มันเป็นอารมณ์ มันเป็นทิวทัศน์ มันเป็นความหลง หรือมันเป็นจิต มันเป็นอย่างใด แล้วที่อาการ
แบบนี้มันเป็นอย่างไร

เห็นไหม หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านถึงต้องมีสมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการค้นคว้า

ถ้ามีสมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้ง แล้วเราก็มาตีปริศนาธรรมกัน ถ้ามันมีฐานที่ตั้งแล้ว ไม่ใช่
จิตมันก็ไม่ใช่จิต นี่เป็นปริศนาธรรม แล้วใช้ความจริงๆ ความจริงมันอยู่ที่ไหน

แต่ถ้าเป็นสมมุติบัญญัติ เราได้ยินได้ฟังมา ไม่เคยได้ยินอย่างนี้ พอเวลาได้ยินอย่างนี้
แล้วมันตื่นเต้น มันไม่ใช่จิต มันไม่ใช่จิต

แล้วมึงรู้อะไรละ มึงรู้อะไร

นี่เพราะมันไม่มีพื้นฐานสมถกรรมฐานไง สมถกรรมฐานๆ ความรู้สึกนึกคิด

หลวงตาท่านสอนเอง บอกว่า สัญญาอารมณ์ถ้ามันเป็นจิต สัญญาอารมณ์เวลามันจาง
หายไป คนเราก็ต้องตาย เพราะมันหายไป ทำไมจิตมันยังอยู่ละ เพราะอะไร

เพราะคนตายจิตมันเคลื่อนออกจากร่างไปคือคนตาย แต่ความคิด ความจำ เวลามันลืม
ถ้ามันเป็นจิต คือมันหายไป จิตก็ต้องหายไป คนก็ต้องตายไป ความคิดที่มันเกิดขึ้น ความคิดที่
มันดับไป ทำไมคนมันไม่ตาย

คนตายก็จิตออกจากร่างมันถึงตาย ถ้าจิตที่มันอยู่ จิตมันก็ไม่ใช่ความคิดสิ เพราะ
ความคิดมันตายไปแล้ว มันหายไปแล้ว แต่จิตมันยังอยู่ ฉะนั้น ความคิดถึงไม่ใช่จิต

แล้วมันไม่ใช่จิต มันไม่ใช่จิตเพราะคนที่รู้จริงเห็นจริง มันรู้ถึงข้อผูกมัด รู้ถึงสังโยชน์ รู้ถึงการเสวยอารมณ์ รู้ถึงกระแส

เหมือนช่างไฟ ช่างไฟมันก็รู้ ถ้ามีสายไฟ มีไฟส่งต่อมา ไปจับก็ตาย แต่ถ้ามันมีคัตเอาต์ มันมีสิ่งใดที่มันดูแลรักษาดี มันก็รักษาไฟนั้นไว้เพื่อเป็นประโยชน์

ความคิดของคน ความคิดของคนก็คิดงานไป คนไม่มีความรู้สึกนึกคิด แล้วคนคิดถ้าไม่มีความรู้ ไม่มีการศึกษามา มันจะคิดเรื่องอะไร คนที่จะคิดก็คิดเพราะมีพื้นฐานของความรู้ พื้นฐานของวิชาที่มันศึกษามา แล้วมันก็คิดตามวิชาที่มันศึกษาแล้ว มันก็ต่อยอดในหน้าที่การงานหน่วยงานว่าควรทำอะไรด้วยวิชาที่มันศึกษา นั่นก็เป็นความคิด เกิดดับๆ มันไม่ใช่จิต ถ้ามันไม่ใช่จิต เวลามันลืม ตายเลย ตายไปแล้ว เกิดใหม่ ถึงมาคิดใหม่ไป

ฉะนั้น มันไม่ใช่จิต มันไม่ใช่จิตต่อเมื่อคนที่เขาได้เห็น ช่างไฟ ช่างไฟเขาทดสอบเลย ไฟมาไม่มา มีไฟไหม ไฟอ่อน ไฟตก ไฟแบบว่าแรงเกินไป เครื่องใช้ไฟฟ้าเสียหายหมด

ถ้ามันเป็นจริง ครูบาอาจารย์ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติมาก่อน แล้วอำนาจวาสนาของครูบาอาจารย์ไป ถ้าอำนาจวาสนาของครูบาอาจารย์ เห็นใหม่ ทำไมหลวงปู่มั่นท่านสิ้นกิเลส ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงมาอนุโมทนาละ มาอนุโมทนาเพราะท่านวางหลักใจ

พระปัจเจกพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน แต่ไม่มีทางวิชาการอบรมบ่มเพาะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยนี้ไว้ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านวางข้อวัตรปฏิบัติไว้ให้กับอนุชนรุ่นหลัง ผู้ที่มีอำนาจวาสนาปัญญาอ่อนด้อยได้มีหลักมีเกณฑ์ อย่าหลงไป อย่าประพฤติปฏิบัติไปแล้วมันเป็นพิษเป็นภัยกับจิตของตัวเอง อย่าหลงไป เวลาประพฤติปฏิบัติแล้วมันจะเป็นพิษเป็นภัยกับชีวิตของเราเอง

ฉะนั้น ท่านถึงบอกว่า หายใจเข้านี้ก็พุท หายใจออกนี้ก็โธ สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน

ถ้าจิตมันสงบ ตอนนี้อจิตมันก็ไม่สงบอีกแล้ว “ว่างๆ ว่างๆ”

ภูคิดให้ว่างก็ได้ ตอนนี้ทุกข์เกือบตาย แต่ภูคิดให้มันว่างไว้ก่อน คิดให้ว่างๆ ใ้ทุกข์นั้นก็เก็บไว้ก่อน

“ว่างๆ ว่างๆ”

มันว่างอะไรของมึงวะ

เวลาจิตมันสงบนะ ความว่างมันเป็นภาษา ถ้ามันเป็นสัจจะความจริง นี่จิตว่าง

แล้วจิตว่างนะ เวลาครูบาอาจารย์ ความว่างมันมีหลายระดับ หลายเวอร์ชันมากเลย ว่างในสมาธิ ในสมาธิ ในขณะก็มีอย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด อุปจารสมาธิก็มีอย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด อัปนาสมาธิก็มีอย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด อัปนาสมาธิ เห็นไหม เวลาเข้าฌานสมาบัติ ปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน อากาสนัญญาตนะ วิญญาณัญญาตนะ อากิญจัญญาตนะ เนวส์ัญญานาสัญญาตนะ ใ้มันนี้เป็นความว่างของสมณะ ความว่างของสมาธิ ความว่างในชั้นของปุถุชน

แล้วความว่าง ว่างจากกิเลส ว่างจากกิเลสตั้งแต่บุคคลคู่มือที่ ๑ คู่มือที่ ๑ คู่มือที่ ๓ คู่มือที่ ๔ มันมีความว่างอีกเป็นชั้นเป็นตอน โอ้ย! ความว่างมันมีเยอะแยะไปหมดเลย

แล้วว่างตรงไหนวะ ไม่รู้หรอก แต่ครูบาอาจารย์เวลาพูดมารู้เลย รู้เพราะอะไร

“ผมทำอย่างนี้ครับ ผมทำอย่างนี้แล้วมันว่าง”

ก็แค่นั้นไง เหตุไฉน

แต่ถ้าความว่างคู่มือที่ ๑ มันมีเหตุมีผลของมันไง โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามีผล อนาคามิมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล

อรหัตตมรรค อนาคามิมรรค สกิทาคามิมรรค โสดาปัตติมรรค มรรคมันเป็นอย่างไร มึงทำอย่างไรวะ บอกมาสิมึงทำอย่างไร ถ้ามรรคมันมีเหตุให้กระทำ ผลมันก็เป็นอย่างไร ถ้ามรรคไม่มี ผลมันไปไหนล่ะ ผลมันก็ตกทะเลไป ล่มปากอ่าว ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน มรรคอะไรของมึง ออกเรืออย่างนั้นหรือ มึงไปดูท่าเรือสิ เวลาเขาออกเรือ ออกเรืออย่างไร เหมือนกัน นี่ความว่างมีหลายชั้นไง

ฉะนั้นบอกว่า “ผมพิจารณา สิ่งใดก็ไม่ใช่จิต แสงก็ไม่ใช่จิต มันก็ปล่อย ปล่อย”

ไอ้ที่นี่ฝึกหัด ปรินชาธรรมที่ฟังมาแล้วมันมหัศจรรย์ใจ แล้วเราก็มาฝึกหัดโดยสมมุติขึ้น วิปัสสนิก นึกแล้วมันยังมหัศจรรย์ ว่างหมดเลย ไอ้โฮ! สติปัญญามันรวดเร็ว แหม! มันดีขึ้นเยอะเลย แต่เดิมปฏิบัติเกือบตายไม่ได้อะไรเลย แต่ปฏิบัติเดินตามครูบาอาจารย์ไป เดินตามหน้า เดินตามหลังไป เออ! ชักดีขึ้น มันไวขึ้น ดีขึ้น

ก็สมมุติไป สมมุติเอา ก็จริงตามสมมุติไป สมมุติว่าไม่ใช่จิต แต่ใช้ไม่ใช่ยังไม่รู้ แต่นี่หลวงปู่ดูดยว่าอย่างนั้น กูก็คิดตามนี้แหละ สมมุติขึ้น วิปัสสนิก แล้วมันก็ได้ตามนี้ไง นี่ข้อที่ ๑.

“๒. ผมอ่านเจอว่า จิตส่งออกเป็นสมุทัย พุทโธไม่ใช่จิต เราส่งไปหาพุทโธ ทำไม่ถึงไม่เป็นสมุทัยครับ”

สมุทัยคือความลุ่มหลง สมุทัย ตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา ทุกข์ สมุทัย สมุทัยคือกิเลส สมุทัยคือกิเลส กิเลส กิเลสคือความลุ่มหลง ความไม่รู้ตัว แล้วลุ่มหลงไปกว้านเอาพินเอาไฟมาเผาตัวเองโดยสมุทัย โดยกิเลส โดยความลุ่มหลง

“ทำไมพุทโธไม่ใช่สมุทัยครับ”

พุทโธนี่ตั้งสตินะเราจะระลึกพุทโธ เราจะระลึกพุทโธมันก็ส่งออกเหมือนกัน แต่เรามีสติสัมปชัญญะ เราตั้งใจ เป็นมรรค

หลวงตาบอกว่า กิเลสคือสมุทัย คือความลุ่มหลง คือความไม่รู้ หนึ่ง ไม่รู้ สอง โลก อยากรได้ พลังแคลง สมุทัยทั้งนั้นเลย

เราตั้งใจพุทโธ เพราะเราต้องการความสงบของใจ

ฉะนั้น เวลานี้พุทโธ เรามีสตินี้ใช้ใหม่ เรามีสตินี้ วิตก วิจาร องค์ของสมาธิ วิตก วิจาร ปีติ สุข เอกัคคตารมณ์

นี่เราไม่มี นี่ไง

“ความคิดไม่ใช่จิต”

มันเป็นปริศนาธรรมที่ต้องศึกษาค้นคว้าให้รู้จริง

พุทโธๆ เราก็ต้องการแสวงหาสมาธิที่แท้จริง สมาธิที่แท้จริง

พระสารีบุตรไปพึ่งเทศน์พระอัสนีโง่ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ

เอ็งไม่มีเหตุอะไรเลย เอ็งไม่ได้ทำอะไรเลย เอ็งนั่งเฉยๆ ว่าสมาธิมันจะผุดขึ้นมา ผุดขึ้นมา
กูนี้มีสมาธิ กูสมาธิยิ่งใหญ่ หลวงพ่อพูดอะไรหนูก็รู้หมดเลย เพราะหนูมีสมาธิ

เฮ้ย! เอ็งกลับบ้านเอ็งไปเถอะไป เอ็งกลับไปหาพวกมึงไป

แต่ถ้าเอ็งตั้งสติแล้วระลึกพุทโธ

“ทำไมระลึกพุทโธไม่ใช่สมุทัย”

ก็มันเป็นสมุทัยมาจากทุกขยากจนปานนี้ไง แล้วตอนนี้ชักเริ่มเซ็ดขยายตึง เราก็ถึงมาตั้งใจ
จะฝึกหัดปฏิบัติไง พอเราตั้งใจไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าณะ เวลาจะปรินิพพานไป
“ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด”

ไม่ประมาท พระพุทธเจ้าสอนให้ไม่ประมาท แล้วตอนนี้เราจะฝึกหัดปฏิบัติ เราตั้งสติ มัน
ตรงข้ามกับความประมาท ตรงข้ามกับความพลั้งเผลอ ตรงข้ามกับทุกๆ อย่างเลย แล้วระลึกพุท
โธมันเป็นสมุทัยตรงไหนล่ะ

สมุทัยคือต้นหาความทะยานอยาก คือความไม่รู้ไง

ไฉนียากเป็นสมาธิ อยากเป็นสมาธิ

ใช่ อยากเป็นสมาธิ แต่ไม่ได้วิ่งไปหาสมาธิเว้ย ไปหาพุทโธๆ หากำบริกรรม เหตุ เหตุ ให้
จิตมันฝึกหัด ให้จิตมันทำ ถ้าจิตมันทำ จิตมันจะได้รับผลตอบแทน

ให้อารมณ์มันทำไง คิดเองเออเอง ภาวนาเอง วิปัสสนิกัง นึกเอาไป ผลก็ได้นึกๆ ได้สมาธิ
นึกๆ ได้ธรรมะนึกเอา ไม่จริง

แต่พุทโธๆ นี่มันจริงนะมึง เพราะเอ็งพุทโธใหม่ๆ เกือบตาย พุทโธแพล็บๆ หาย

ไอ้ที่แพล็บๆ สมุทัยมันมาแทรก สมุทัยคือความไม่รู้ สมุทัยนะ ไอ้ความอยากได้สมาธิโว้ย ไอ้ต้องการกุทำแล้วต้องได้สมาธิ ทำไมเขาทำได้สมาธิ พระพุทธเจ้าสอนสมาธิ ทำไมกูทำสมาธิไม่ได้

ก็กิเลสเอ็งหนาไง สมุทัยเอ็งเยอะ สมุทัยเอ็งพาลุ่มหลงไป เวลามันเป็นสมุทัย เอ็งไม่รู้จักสมุทัย เวลาเอ็งตั้งใจปฏิบัติ หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกว่า เวลาตั้งใจปฏิบัติ อยากรู้ความสงบนั้นเป็นมรรค

เป็นมรรคเพราะเราตั้งใจฝึกหัด ตั้งใจทำตามความเป็นจริง แล้วให้มันเกิดขึ้นตามความเป็นจริง อย่าเออออห่อหมก คอยยกย่องสรรเสริญ คอยพะเน้าพะนอ คอยว่าเอ็งภาวนาเก่งอย่างโน้น เอ็งภาวนาเก่งอย่างนี้

สำนักปฏิบัติมากมายเลยนะ ถ้าถวายเป็นหนึ่งได้โสดาบัน ถ้าสองล้านได้สกิทาคามี ถ้าสามล้านได้อานาคามี ถ้าสี่ล้านเอ็งสำเร็จเป็นพระอรหันต์เลย ใครถวายเป็นเยอะได้เยอะ อยากรู้เป็นใหม่ อยากรู้ได้สมาธิเยอะๆ ถวายเป็นเยอะๆ แต่ไอ้ที่พุทธโยเยอะๆ มันไม่เคยพูด เพราะพุทธโยเยอะๆ มันไม่พูดเอง พุทธโยเยไม่มี

เวลาพุทธขึ้นมานะ จิตนิสัยของคนไม่เหมือนกัน คู่แฝดออกมาจากไข่ใบเดียวกันยังความชอบไม่เหมือนกัน มันจะให้มันเป็นสมาธิพร้อมคู่แฝดนั้นเป็นพร้อมกัน เป็นไปไม่ได้ จิตนิสัยของคน ไม่อย่างนั้นทำไมพระพุทธศาสนาสอนให้เชื่อกรรม

กรรมคือการกระทำ ย้ำคิดย้ำทำจะเป็นจิตเป็นนิสัยของเธอ เกิดแต่ละภพแต่ละชาติ ชีวิตแต่ละภพแต่ละชาติได้สร้างสมสิ่งใดมา มันฝังลงที่ใจหมดนะ ใครทำดีทำชั่ว ผลของกรรมลงที่ภวาสวะ ที่ภพ ที่ปฏิสนธิวิญญาณ จิตละเอียด จิตเต็มเท่านั้นนะ ฝังลงนั้นหมด ถ้าไม่ฝังลงนั้น พระพุทธเจ้าบุพเพนิวาสานุสติญาณ จะย้อนอดีตชาติไปตั้งแต่พระเวสสันดรได้อย่างไร

พระพุทธเจ้าย้อนอดีตชาติไป ย้อนที่ไหน ข้อมูลทั้งหมดมันอยู่ที่ภวาสวะ อยู่ที่ภพ อยู่ที่จิตเต็มแท้ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขยจะลงที่นั่นหมด แล้วจิตนั้นจะมหัศจรรย์นัก

ไอ้เนี่ยเวลาพุทธๆ ทำไมมันไม่เป็นสมุทัยครับ

ถาม : ข้อ ๓๐๐๔. เรื่อง “การเดินจงกรม”

มีการสอนเดินจงกรมหลากหลาย ปกติเวลานั่งสมาธิหนูภาวนาพุทโธ (หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ) แล้วเวลาเดินจงกรม หนูควรทำเหมือนกันด้วยเดินและภาวนาหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ หรือควรเปลี่ยนเป็นก้าวขวาพุท ก้าวซ้ายโธ เห็นเว็บไซต์บอกว่าการเดินแบบหลวงปู่มั่นคือก้าวขวาพุท ก้าวซ้ายโธ รบกวนหลวงพ่อบรรณานำด้วยครับ

ตอบ : การเดินจงกรมก็คือการเดินจงกรม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนในอิริยาบถ ๔ ยืน เดิน นั่ง นอน

เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาก็ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเพื่อค้นคว้าหาจิตของตน ถ้าค้นคว้าหาจิตของตน คนเรามีกายกับใจ ถ้าหายากก็อยู่ที่ร่างกายชีวิตประจำวันเรานี่แหละ แต่เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติ เราก็ฝึกหัดจากยืน เดิน นั่ง นอนของเราที่นี่แหละ

แต่เวลาฝึกหัดปฏิบัติ ถ้ายืนก็ยืนหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ เวลานั่ง นั่งใช้หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ กำหนดลมหายใจเฉยๆ ก็ได้ เป็นอานาปานสติ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิก็ได้ นอนก็ได้ ยืนก็ได้

แต่ส่วนใหญ่แล้วนอน ครูบาอาจารย์ท่านจะบอกว่า ถ้าครูบาอาจารย์ที่ใจท่านเป็นธรรม ท่านเห็นแก่ผลของการประพฤติปฏิบัติ ท่านจะอบรมบ่มเพาะลูกศิษย์ของท่านว่าให้ตัดท่านนอนออกไป

เพราะท่านนอน พอมันนอนแล้ว ธรรมดานั่งเราก็โดนกิเลสมันย่ำยีอยู่แล้ว แล้วเวลาไปนอนๆ เวลากิเลสมันย่ำยี ย่ำยีไป ย่ำยีไป มันจะนอนหลับไปเลย แล้วมันก็เคยตัว แล้วมันก็ชอบของมัน นี่การจะภาวนามันก็ไม่ได้ผลตามความเป็นจริง ฉะนั้น ตัดท่านนอนออกไปเลย

ท่านนอน เวลาเราง่วงนอน อย่างพระโมคคัลลานะ พระโมคคัลลานะเป็นพระโสดาบันนะ เป็นพระโสดาบันตั้งแต่พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะไปพึ่งเทศน์พระอัสสชิ แล้วไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอหิภิกขุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบวชให้ แล้วองค์สมเด็จพระ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้อบรมบ่มเพาะเป็นผู้สอนให้ พระโสดาบันนะ นั่งสัปหงกโง่งวง พระโสดาบันนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปด้วยฤทธิ์ใจ “ถ้าเธอง่วงนอน ให้อ่านน้ำลูบหน้า ให้แหงนหน้าดูดาว ให้ตริ่กในธรรม แล้วถ้ามันง่วงนักก็นอนซะ ตื่นแล้วค่อยภาวนา”

นี่ไง เวลาทำนอนๆ เราไม่เอามาให้เป็นทางออกของกิเลสใจ เราก็ก่ก่ก่ด้วยทำอื่น ทำเดิน ทำนั่ง

ที่นี้ทำนั่ง นั่งหายใจเข้านี้กพุท หายใจออกนี้โก เวลาเดินจงกรม เดินจงกรมก็ปกตินี้แหละ เดินจงกรมก็เท้าเดินไปอัตโนมัติ เหมือนกับคนขับรถเป็นกับคนขับรถไม่เป็น คนขับรถไม่เป็นที่สงสัยนะ เฮ้ย! มันขับรถอย่างไรวะ ใ้คนขับรถเป็นนะ เขาสบาย เขานิวเดียวเขาหมุนพวงมาลัยเขาได้หมดนะ

เดินจงกรม ทุกคนมาถามว่า เวลาเดินไปแล้วจะกลับตัวอย่างไร จะทำอย่างไร

ใหม่ๆ นะ มาเดินจงกรมมันก็ติดๆ ชัดไปหมดละ แต่พอเดินไปๆ มันเป็นอัตโนมัติ มันเดินไปแล้วก็เดินกลับ เวลาเดินจงกรมให้เดินโดยธรรมชาติของมัน

เพราะการเดินจงกรมนะ เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านให้เดินจงกรม เดินโดยปกติ แต่เวลาบางวันคนอยู่ด้วยกันในสังคมมันมีผลกระทบ เวลาสิ่งใดกระทบรุนแรง อย่างเช่นอย่างเราเป็นพระไปบิณฑบาต ไปเจอสีกา แหม! แข็งเลยนะ จิตใจมันประหวัดพีบ ไปรักเขาเลย

พอรัก โอ้ย! ชอบเขานะ พอชอบเขา อะไรเกิดขึ้น แล้วเวลากลับมาฉันข่าวเสร็จแล้ว เวลาเดินจงกรมมันก็คิดถึงเขา ใ้โฮ! ตอนเข้าไปบิณฑบาต โคตรสวยเลย

เดินจงกรมไวๆ เหมือนวิ่งเลย

เดินจงกรม ถ้าสิ่งนั้นมันเป็นผลประโยชน์ในการประพฤติปฏิบัติหรือไม่

เข้าออกบิณฑบาตเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง มันเป็นเรื่องและวินัยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ แต่ด้วยเวรด้วยกรรมของสัตว์ ไปเห็นสีกาที่ใส่บาตร แหม! ดันไปชอบเขา พอชอบ

เขาขึ้นมามันเป็นพื้นเป็นไฟเผาตัวเองทันทีเลย แล้วจะมาเดินจงกรมแบบธรรมดา ไม่อยู่แล้ว เดินจงกรมอย่างกับวิ่งเลย บางทีครึ่งวันค่อนวัน เหงื่อนี้ไหลโชกเลยนะ เหงื่อนี้โถมเลยละ เอ้อ! มันทัน

พอสติมันทันนะ ไม่ชอบเขาแล้ว ไปชอบเขามันเป็นทู่ศีล มันไม่สมควรเกิดกับเพศสมณะ เพศของคนทีเห็นภัยในวิญญูสงสาร เขามาใส่บาตร เขาก็มาใส่บาตรด้วยปกติ ด้วยความเป็นบุญ เป็นกุศลของเขา เขาก็ตั้งใจเพื่อผลคุณงามความดีของเขา ใ้กิเลสในใจเรามันทะลึ่งไปชอบเขา

เดินจงกรม เดินจงกรม ไปเห็นความผิดพลาดของตนเอง ไปเห็นความเลวร้ายของตนเอง มันเท่าทันขึ้นมา เห็นใหม่

เดินจงกรม เร็วก็ได้ เร็วเอาไว้เวลาใจมันวิฤติ ไปเจอสิ่งใดกระทบใจแล้วมันรุนแรง นั้นนะให้เดินไวๆ เดินไวๆ แต่ถ้าวันไหนจิตใจมันไม่มีผลกระทบกระเทือนที่รุนแรง จิตใจมันอ่อนโยน ก็เดินปานกลาง วันไหนนะ จิตใจเป็นนุ่มนวล มีสมาธิ เดินทอดน่องเลย เดินทอดน่องก็ได้

อันนี้เราจะบอกว่า ประโยชน์ในการเดินมันมีเดินปกติ เดินธรรมดา เดินเร็วขึ้น เดินช้าลง มันมีผลกับนักปฏิบัติ เพราะนักปฏิบัติเขาเดินทั้งชีวิต ไม่ใช่เดินเป็นวันๆ เดือนๆ เดินทั้งชีวิต

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดินจงกรมอยู่

ยสะ “ที่นี่เดือดร้อนหนอ ที่นี่อุ่นวายหนอ”

“ยสะมาที่นี่”

ทางจงกรมไม่เดือดร้อน ทางจงกรมนี้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระอรหันต์นะ เดินจงกรมอยู่นะ ยสะเดือดร้อนเป็นไฟเลย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ยสะ ที่นี่ไม่เดือดร้อน ที่นี่ไม่เดือดร้อน”

เดินจงกรม

ฉะนั้น เวลาเดินให้เดินปกติ

ไอ้ที่ว่าเว็บไซต์ในยูทูปบอกว่าหลวงปู่มั่นสอนอย่างนั้นนะ เราไม่เคยเชื่อเลย ใครๆ ก็ไปจับยึดปากหลวงปู่มั่น คิดอะไรขึ้นมาก็บอกหลวงปู่มั่นบอก หลวงปู่มั่นบอกแล้วเอ็งได้ทดสอบขึ้นมาแล้วหรือยัง

ข้าয়พุก ขวาโธ ที่แรกเราก็สงสัยอยู่เหมือนกัน แต่เราเห็นครูบาอาจารย์หลายๆ องค์ท่านก็สอน ไอ้ข้าয়พุก ขวาโธ มันเป็นการตั้งใจให้มันเป็นเจตนาชัดๆ ถ้าไม่ข้าয়พุก ขวาโธ มันแฉลบ มันแฉบ คือความคิดมันยังไว้ไม่อยู่ หรือเรารั้งความคิดไว้ไม่ได้

เวลาพุกโธๆ มันแฉลบออก ถ้าข้าয়พุก ขวาโธอย่างนี้ เออ! มันเป็นการเป็นรูปธรรมขึ้นไม่ให้กิเลสมันแฉลบ มันแฉบออก ให้จิตมันส่งออก เราเห็นผลแค่นี้เองนะ เราทดสอบแล้วเรามาพิจารณาดู เออ! มันก็ตัวอย่างหนึ่ง ตัวอย่างหนึ่งให้มันชัดเจน ให้มันไม่ต้องว่าให้มันแฉลบออกนอกเรื่องนอกราว

แต่ถ้าให้เป็นธรรมชาติ เป็นธรรมชาติของมัน ก็เดินโดยความนุ่มนวล เดินปานกลาง โดยความรวดเร็ว ถ้าความรวดเร็ว ถ้าข้าয়พุก ขวาโธ ถ้าเร็วๆ นะ หัวคว่ำเลย มันเป็นไปไม่ได้ มันก็ตัดโอกาสของการเดินเร็วนั้นไปเสีย แต่ถ้าข้าয়พุก ขวาโธ แล้วจะท่องตามมันนะ เตียวเอ็งก็ล้มไป

ฉะนั้น การประพฤติปฏิบัติมันก็อยู่ที่จิตนิสัย อยู่ที่การกระทำ

ฉะนั้น ในเว็บไซต์ในยูทูปว่าข้าয়พุก ขวาโธ หลวงปู่มั่นว่าอย่างนั้น

หลวงปู่มั่นสอนให้ทำดี สิ่งใดที่ทำเป็นคุณงามความดี แล้วเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ปฏิบัติ นั้นมันก็เป็นคุณงามความดีของผู้ที่ปฏิบัติ นั้น แต่ผู้ที่ปฏิบัติ นั้นเวลาปฏิบัติไปแล้วถ้ายึดตรงนั้น มันก็ไม่เจริญขึ้นไป

อย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด

ได้ปลาดิบๆ มา ไม่ต้มมันก็ไม่สุก ถ้าต้มนานเกินไปมันก็เปื่อย มันก็เละ อ้าว! ถ้าไม่ต้มเลยมันก็ดิบ อ้าว! แล้วเวลาไม่มีปลาเลย ได้ปลามา ดิบก็ขายได้ ได้ตั้งค์

ปฏิบัติก็ยังมี ปฏิบัติอะไรก็ได้ ขอให้ปฏิบัติเถอะ เราเห็นด้วยกับการปฏิบัติ

ตอบ : ไม่เห็นมีคำถามอะไรเลย เอ็งถามเรื่องอะไรวะ ก็เอ็งพิจารณากาย แล้วมันพิจารณา

เราจะบอกว่า กายนอก ภายใน ภายในกาย

คนที่ประพฤติปฏิบัติใหม่ยังปฏิบัติไม่ได้ เขาให้เที่ยวป่าเข้าไปดูภายนอก ถ้าดูภายนอก คนไปดูแล้วมันกลัว คนไปดูแล้วมันขยะเขยง คนไปดูแล้วมันมีทัศนคติร้ายแปด

ถ้าคนไปดูแล้วถ้ามันดีขึ้นมานะ มันพิจารณาโดยสติปัญญา ซากศพที่อยู่ในป่าช้านี้เขาเคยมีชีวิตอยู่เหมือนเรา แล้วถ้าเราตายไปแล้วเราก็เป็นซากศพแบบนี้ ใจเราก็ออกจากร่างนี้ไปเห็นใหม่ ถ้าดูแล้วเป็นประโยชน์มันจะเป็นแบบนี้

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราฟังเทศน์แล้วเราฝึกหัดพิจารณาของเรา นี่เราฝึกหัดพิจารณาของเรา เราก็ฝึกหัดโดยแบบแผน เวลาพิจารณาแบบแผน พอมันจัดระเบียบ จัดแบบแผนแล้วมันพิจารณาได้ น้ำตามันไหล น้ำตามันไหล

ก็ธรรมะพระพุทธเจ้า การฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ กาย เวทนา จิต ธรรม สติปัฏฐาน ๔ ใน กายานุปัสสนา เวทนานุปัสสนา จิตตานุปัสสนา ธรรมานุปัสสนาใจ นี่แค่สมมุติๆ นะเนี่ย ยังน้ำตาไหลเลย แล้วถ้ามันเป็นจริงละ

นี่มันพิจารณาแบบสมมุติๆ นะเนี่ย เพราะอะไร

เพราะฟังหลวงพ่อกเทศน์มาแล้วพิจารณาตาม

นี่พิจารณาแบบสมมุติๆ นะ แต่คนมีวาสนาน้ำตาก็ยังไหล มันยังเป็นประโยชน์กับเรา เห็นใหม่ ฝึกหัดปฏิบัติแล้วมันพิจารณาไปเรื่อย แล้วถ้ามันพิจารณาแล้วมันเป็นประโยชน์ ถ้ามันพิจารณาแล้วมันไม่เป็นแบบนี้ก็พุทโธๆ ให้จิตมันสงบเข้ามา พอจิตสงบเข้ามา พิจารณาแล้วก็จะ เป็นแบบนี้ ถ้าจิตสงบระงับ จิตมีกำลังแล้วพิจารณามันจะเป็นประโยชน์

ถ้าจิตมันเป็นโทษ จิตมันมีกิเลสนะ อ้าว! ก็พิจารณากาย พิจารณากายก็ต้องไปหาหมอสัลยกรรมไง จะพิจารณาให้สวยๆ ชัดผิวๆ เลย ให้แจ่มเลย นั่นก็พิจารณาแบบโลกๆ

กิเลสร้ายนัก เดี่ยวก็ดี เดี่ยวก็ร้าย แต่เราต้องคุมมัน เราต้องฝึกหัวใจ เราต้องฝึกหัด ประพฤติปฏิบัติควบคุมดูแลให้ได้ไง ถ้าเราฝึกหัดควบคุมดูแลให้ได้ เห็นไหม เรายังมีชีวิตอยู่นะ เรายังมีโอกาสได้ปฏิบัตินะ เราทำคุณงามความดีของเรา

เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านทำแล้วท่านพยายามสร้างเพชรน้ำหนึ่งแล้วกระจายออกไป มันถึงพื้นฟูขึ้นมาให้เป็นสังคมสงฆ์ของเมืองไทย ที่นิยมในกรรมฐาน นิยมในการประพฤติปฏิบัติ

ไม่มีคนจุดประเด็น ไม่มีคนพื้นฟูขึ้นมา ใครมันจะทำ อยู่ดีๆ มาให้เจ็บๆ ปวดๆ ใครจะทำ แต่เพราะมีครูบาอาจารย์ที่ท่านมีอำนาจวาสนา ท่านได้สร้างมาขนาดนี้ แล้วเราเกิดมาร่วม มีบุญไม่มีบุญ คิดเอา มีวาสนาไม่มีวาสนา คิดเอา แล้วกิเลสในใจเรามันเต็มหัวใจ มันทึมอยู่ทุกวัน แล้วเราจะเอาอะไร เราจะเอาดีหรือเราจะเอาชั่ว เราจะทำคุณงามความดีมากน้อยขนาดไหน มันเป็นจริตเป็นนิสัยของคน

รู้หน้าไม่รู้ใจ ตัวเองก็ไม่รู้จักกิเลสตัวเองเหมือนกัน แต่ถ้าฝึกหัดประพฤติปฏิบัติไป ไปเห็น กิเลสตัวเองแล้วสงสารคนไปทั่ว มันร้ายขนาดนี้ แล้วเขาไม่รู้ละ แล้วเรารู้เราเห็นนะ มันน่ากลัว แค่นี้

แล้วคนที่ไม่รู้ไม่เห็นมันเผาบ้านมันแล้ว เผาบ้านมันอีกทุกวัน โดยที่มันไม่รู้ตัว มันจุดไฟเผาบ้านตัวมันเองทุกวัน ทุกวัน ทุกวัน โดยความโลภ ความโกรธ ความหลง มันน่าเห็นใจใหม่ ใจคนที่ไม่รู้มันถึง อื้อหึม! สั่งเวชใจ

ฉะนั้น ฝึกหัดปฏิบัติ ถ้าเรารู้แล้ว เรามีสติปัญญาของเราแล้ว กิเลสร้ายนัก กิเลสในใจของคนร้ายนัก เอวัง